

Obowiązujące normy

Wybrane wytyczne z norm

- Struktura okablowania
- Topologia
- Przykładowa konfiguracja
- Maksymalne odległości
- Modele połączeń systemu okablowania
- Wydajność okablowania miedzianego (symetrycznego)
- Porównanie wartości wybranych parametrów dla kanału transmisyjnego
- Gniazdo końcowe użytkownika
- Konfiguracja punktu dystrybucyjnego
- Aplikacje pracujące na okablowaniu symetrycznym (miedzianym)
- Eliminacja zakłóceń
- Przyporządkowanie pinów na złączu modularnym dla aplikacji sieciowych
- Warunki efektywnego ekranowania
- Wydajność okablowania światłowodowego
- Tłumienie kanałów światłowodowych
- Parametry optyczne światłowodowego osprzętu przyłączeniowego
- Wymagania dla kabli wielomodowych i jednomodowych
- Aplikacje bazujące na okablowaniu światłowodowym
- Maksymalne długości kanałów transmisyjnych poszczególnych aplikacji bazujących na światłowodach wielomodowych i jednomodowych

Skrót z norm dotyczących okablowania strukturalnego

Obowiązujące normy

Aktualnie obowiązujące normy zostały podzielone w zależności od etapu prac z okablowaniem. Seria EN 50173-x specyfikuje wymagania względem projektowania systemu, zaś inne normy dają wytyczne co do prowadzenia instalacji lub pomiarów. Dokładny podział w zależności od fazy implementacji okablowania przedstawia poniższa tabela.

Projektowanie budynku	Projektowanie okablowania	Planowanie	Instalacja	Funkcjonowanie
EN 50310 Sieć wspólnej masy w budynku, system rozdziału zasilania i połączenie przewodu ochronnego z masą	Seria EN 50173 Topologia, wydajność kanału, wymagania dotyczące medium transmisyjnego, podłączanego osprzętu oraz kabli przyłączeniowych i wymagania co do wydajności	EN 50174-1 Opracowanie specyfikacji, jakość i administracja EN 50174-2 Wymagania bezpieczeństwa, wykonawstwo połączeń miedzianych i światłowodowych EN 50174-3 i EN 50310 (dla połączeń wyrównawczych)	EN 50174-1 Dokumentacja i administracja okablowania EN 50174-2 Wymagania bezpieczeństwa, wykonawstwo połączeń miedzianych i światłowodowych EN 50174-3 i EN 50310 (dla połączeń wyrównawczych) EN 50346 Wymagania ogólne dotyczące okablowania symetrycznego i światłowodowego	EN 50174-1 Jakość, administracja oraz naprawy i konserwacja okablowania

Okablowanie symetryczne

Uwagi ogólne

Elementy okablowania symetrycznego są definiowane w odniesieniu do impedancji i kategorii. Impedancja charakterystyczna elementów tworzących kanał transmisyjny powinna wynosić 100Ω.

Wszystkie zastosowania w obowiązujących normach oparte są na wydajności komponentów w temperaturze 20°C. Znacząca zmiana temperatury otoczenia wpływa na wydajność kabli - powinna być uwzględniona przez skracanie długości kanału transmisyjnego.

Nowy podział norm europejskich serii EN 50173-x został opublikowany w maju 2007 roku.

- EN 50173-1:2007 - Wymagania ogólne,
- EN 50173-2:2007 - Budynki biurowe,
- EN 50173-3:2007 - Budynki przemysłowe,
- EN 50173-4:2007 - Domy,
- EN 50173-5:2007 - Centra Przetwarzania Danych.

Cała seria dotyczy okablowania strukturalnego, natomiast poszczególne części skupiają się na specyficznych wymaganiach konkretnego środowiska.

Kable i inne elementy okablowania różnych kategorii mogą być ze sobą łączone w jednym kanale transmisyjnym, jednak wydajność tak utworzonego rozwiązania będzie wyznaczana przez komponent najsłabszy pod względem parametrów.

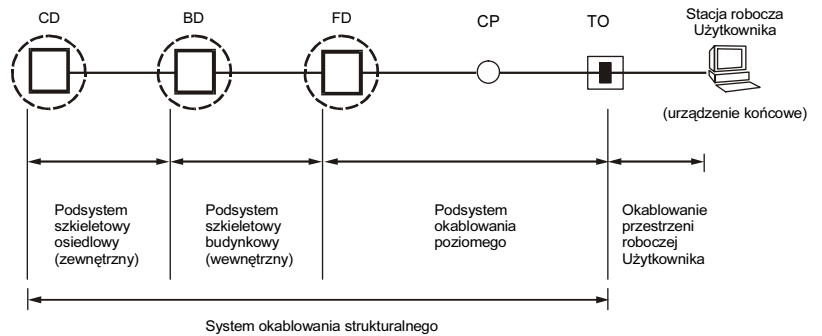
Wydajność i wybór komponentów okablowania symetrycznego wg ISO/IEC11801:2002 wyd.2 i EN 50173-1:2007.

- Komponenty **Kategorii 5** zapewniają wydajność **Klasy D (100MHz)**
- Komponenty **Kategorii 6** zapewniają wydajność **Klasy E (250MHz)**
- Komponenty **Kategorii 7** zapewniają wydajność **Klasy F (600MHz)**

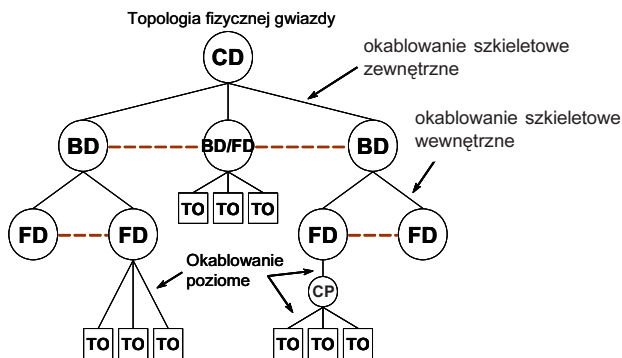
oraz wyspecyfikowane w nowym dodatku Am 1.1 do ISO/IEC11801:2002 nowe poziomy wydajności:

- Komponenty **Kategorii 6_A** zapewniają wydajność **Klasy E_A (500MHz)**
- Komponenty **Kategorii 7_A** zapewniają wydajność **Klasy F_A (1000MHz)**

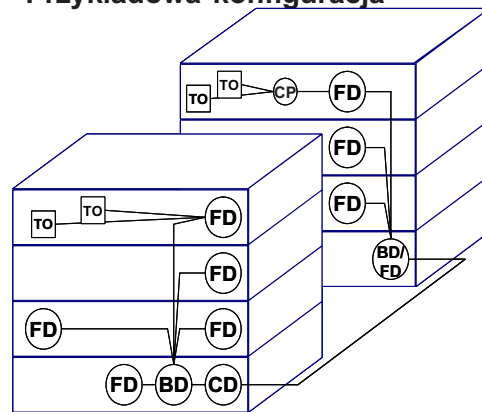
Struktura okablowania dla środowiska biurowego wg. EN 50173-1 oraz EN 50173-2

Topologia

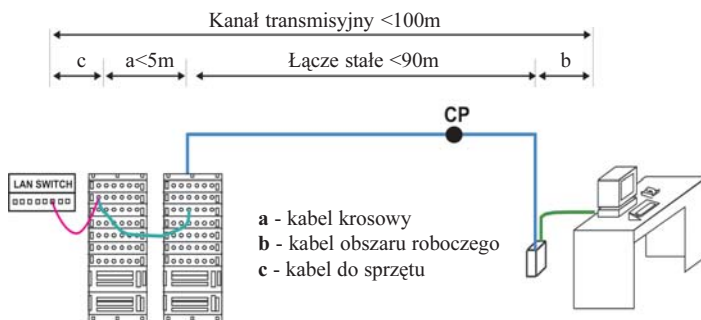

Przykładowa konfiguracja

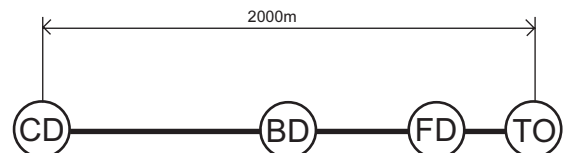
Maksymalne odległości

a) okablowanie poziome

- Całkowita długość Kanalu transmisyjnego $< 100m$
- Całkowita długość Łącza stałego $< 90m$
- Długość kabli krosowych $a < 5m$
- Punkt pośredni CP oddalony od FD co najmniej o 15m

b) okablowanie szkieletowe

Wybór elementów kanału szkieletowego zależy od:

- Długości kanału
- Klasy aplikacji

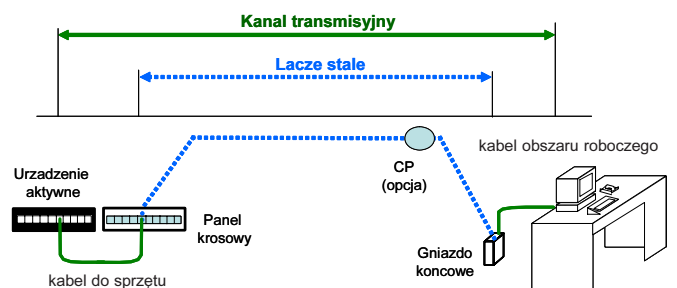
Długości kanału szkieletowego oblicza się ze wzorów uwzględniających m.in. ilość połączeń

Modele połączeń systemu okablowania

Wydajność systemu okablowania określa się w odniesieniu do *Kanału transmisyjnego* lub *Łącza stałego*.

Kanał (ang. Channel) - to ścieżka transmisyjna pomiędzy urządzeniem aktywnym w sieci i urządzeniem końcowym, znajdującym się w przestrzeni roboczej Użytkownika. *Kanał transmisyjny* zawiera wszystkie kable połączeniowe (krosowe, do sprzętu i obszaru roboczego).

Łącze stałe (ang. Permanent Link) - to ścieżka transmisyjna zawarta pomiędzy dwoma interfejsami do pomiarów okablowania (interfejsem w panelu krosowym umieszczonym w szafie dystrybucyjnej i interfejsem na gnieździe końcowym Użytkownika - na ścianie). *Łącze stałe* obejmuje interfejsy końcowe poddawane pomiarom. W skład *Łącza stałego* NIE wchodzi kable połączeniowe (krosowe, do sprzętu i obszaru roboczego).

Modele okablowania poziomego

Wydajność okablowania symetrycznego (miedzianego)

Pod względem wydajności, systemy okablowania symetrycznego (miedzianego) zostały podzielone na Klasy.

Klasa A - jest przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 100 kHz

Klasa B - jest przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 1 MHz

Klasa C - jest przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 16 MHz

Klasa D - jest przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 100 MHz

Klasa E - jest przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 250 MHz

Klasa E_A - nowa wydajność okablowania - przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 500 MHz, która uwzględnia możliwości przesyłania protokołu 10GBASE-T

Klasa F - jest przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 600 MHz

Klasa F_A - nowa wydajność okablowania - jest przeznaczona do pracy w paśmie częstotliwości do 1000 MHz, która uwzględnia możliwości przesyłania protokołu 10GBASE-T

Wartości wybranych parametrów transmisyjnych podane dla kanału okablowania symetrycznego

Minimalne straty odbiciowe [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	10,0	12,0	12,0
250 MHz	-	8,0	8,0
600 MHz	-	-	8,0

Maksymalne tłumienie [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	24	21,7	20,8
250 MHz	-	35,9	33,8
600 MHz	-	-	54,6

Minimalny NEXT [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	30,1	39,9	62,9
250 MHz	-	33,1	56,9
600 MHz	-	-	51,2

Minimalny PSNEXT [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	27,1	37,1	59,9
250 MHz	-	30,2	53,9
600 MHz	-	-	48,2

Minimalny ACR [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	6,1	18,2	42,1
250 MHz	-	-2,8	23,1
600 MHz	-	-	-3,4

Minimalny PSACR [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	3,1	15,4	39,1
250 MHz	-	-5,8	20,1
600 MHz	-	-	-6,4

Minimalny ELFEXT [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	17,4	23,3	44,4
250 MHz	-	15,3	37,8
600 MHz	-	-	31,3

Minimalny PSELFEXT [dB]			
Częstotliwość	Klasa D	Klasa E	Klasa F
100 MHz	14,4	20,3	41,4
250 MHz	-	12,3	34,8
600 MHz	-	-	28,3

Konfiguracja gniazda końcowego Użytkownika

Każdy indywidualny obszar roboczy powinien być obsługiwany przez co najmniej dwa gniazda telekomunikacyjne:

- Pierwsze gniazdo powinno być zakończeniem czteroparowego kabla symetrycznego
- Drugie gniazdo należy przewidzieć dla zakończenia dwóch włókien światłowodowych lub czteroparowego kabla symetrycznego

Poza tym

- Zestaw gniazd telekomunikacyjnych należy ograniczyć do obsługi maksymalnie dwunastu obszarów roboczych
- Długość kabli obszaru roboczego należy ograniczyć, aby umożliwić zarządzanie kablem w obszarze roboczym
- Decydują również względy praktyczne i zwyczajowe (1 zespół gniazd na ok. 10m² powierzchni)

Konfiguracja punktu dystrybucyjnego

- Zaleca przewidzieć jeden punkt dystrybucyjny na każde 1000m² powierzchni biurowej
- Istnieje możliwość wykorzystania punktu na sąsiedniej kondygnacji, jeśli właściwa kondygnacja jest słabo zaludniona lub jest mało przyłączy i jeśli podłączenie do szafy na sąsiedniej kondygnacji nie powoduje przekroczenia odległości 90m kabla poziomego
- Minimalny prześwit pomiędzy ścianami a powierzchniami roboczymi szafy powinien wynosić 1,2m
- Wysokość robocza powinna uwzględniać zapas umożliwiający dostęp, wykonanie pomiarów, napraw i rekonfiguracji
- Konstrukcja (szafy) powinna ograniczać przenikanie kurzu, cieczy (łącznie z zatopieniem) i innych zanieczyszczeń
- Ma umożliwiać instalację kabli z zachowaniem minimalnego promienia gięcia (instalacyjnego) określonego przez dostawcę lub podanego w odnośnej normie. W przypadku występowania kabli różnych typów należy stosować największy minimalny promień.

Aplikacje pracujące na okablowaniu symetrycznym (miedzianym)

Aplikacja	Specyfikacja	Data	Nazwa
Klasa A (do 100 kHz)			
PBX	Wymagania lokalne		
X.21	ITU-T Rec. X.21	1996	
V.11	ITU-T Rec. X.21	1992	
Klasa B (do 1 MHz)			
S ₀ -Bus (extended)	ITU-T Rec. I.430	1993	ISDN Basic Access (Physical Layer)
S ₀ Point-to-Point	ITU-T Rec. I.430	1993	ISDN Basic Access (Physical Layer)
S ₀ Star	EN 50098-1:1998/A1 (ITU-T I.430)		
S1/S2	ITU-T Rec. I.431	1993	ISDN Primary Access (Physical Layer)
Klasa C (do 16 MHz)			
CSMA/CD 10BASE-T	ISO/IEC 8802-3	2000	
Token Ring 4 Mbit/s	ISO/IEC 8802-5	1998	
ATM LAN 25,60 Mbit/s	ATM Forum af-phy-0040.000	1995	ATM-25/Category 3
ATM LAN 51,84 Mbit/s	ATM Forum af-phy-0018.000	1994	ATM-52/Category 3
ATM LAN 155,52 Mbit/s	ATM Forum af-phy-0047.000	1995	ATM-155/Category 3
Klasa D (do 100 MHz)			
CSMA/CD 100BASE-TX	ISO/IEC 8802-3	2000	Fast Ethernet
CSMA/CD 1000BASE-T	ISO/IEC 8802-3	2000	Gigabit Ethernet
Token Ring 16 Mbit/s	ISO/IEC 8802-5	1998	
Token Ring 100 Mbit/s	ISO/IEC 8802-5t*	1999	
ATM LAN 155.52 Mbit/s	ATM Forum af-phy-0015.000	1994	ATM-155/Category 5
Firewire 100MBit/s	IEEE 1394b	1999	Firewire Cat.5
Klasa E (do 250 MHz)			
ATM LAN 1.2 Gbit/s	ATM Forum af-phy-0162.000	2001	ATM-1200/Category 6
CSMA/CD 10GBASE-T	ISO/IEC 802.3an	2006	10Gigabit Ethernet
Klasa F (do 600 MHz)			
CSMA/CD 10GBASE-T	ISO/IEC 802.3an	2006	10Gigabit Ethernet
FC-100-TP	IEC 14165-114	2005	Fiber Channel

* Dodatkowe wymagania są wyspecyfikowane w CLC/TR 50173-99-1

Eliminacja zakłóceń

Zakłócenia przesłuchowe, których powodem jest zjawisko indukcji, mają coraz większy udział w transmisji wraz ze wzrostem częstotliwości. Jedyny sposób ograniczenia zakłóceń to zastosowanie ekranu wszystkich elementów toru transmisyjnego. Ekranowanie redukuje poziom wzajemnego oddziaływania kabli na siebie o ponad 40dB (10tys. razy w przeliczeniu na moc), sprawia że emisja od kabla jest ponad 100-krotnie mniejsza (trudniejszy do podsłuchu), a odporność na zakłócenia (zewnętrzne) jest ponad 100-krotnie większa (efektywniejsza transmisja).

Już przy częstotliwościach powyżej 30MHz przy zastosowaniu elementów nieekranowanych UTP jest bardzo trudno zabezpieczyć system przed zakłóceniami. Skrętka ekranowana posiada zabezpieczenie przed zakłóceniami w całym zakresie częstotliwości pracy stąd zalecana jest wszędzie tam, gdzie wymagane są docelowo bardzo duże szybkości przesyłu danych. Najnowsze prace nad 10-Gigabitowym Ethernetem oraz wymagania stawiane systemom Kategorii 7/Klasy F jednoznacznie wskazują na podwójnie ekranowane kable PiMF (indywidualnie ekranowane pary + zbiorczy ekran) jako na podstawowe medium transmisyjne.

Przyporządkowanie wyprowadzeń (pinów) na złączu modułowym dla aplikacji sieciowych

Aplikacja	Piny aktywne 1 & 2	Piny aktywne 3 & 6	Piny aktywne 4 & 5	Piny aktywne 7 & 8
PBX	Klasa A ¹	Klasa A ¹	Klasa A	Klasa A ¹
X.21		Klasa A	Klasa A	
V.11		Klasa A	Klasa A	
S ₀ -Bus (extended)	²	Klasa B	Klasa B	²
S ₀ Point-to-Point	²	Klasa B	Klasa B	²
S ₀ Star	²	Klasa B	Klasa B	²
S1/S2	Klasa B	³	Klasa B	²
CSMA/CD 1BASE5	Klasa B	Klasa B		
CSMA/CD 10BASE-T	Klasa C	Klasa C		
Token Ring 4 Mbit/s		Klasa C	Klasa C	
ATM-25 Category 3	Klasa C			Klasa C
ATM-51 Category 3	Klasa C			Klasa C
ATM -155 Category 3	Klasa C			Klasa C
Token Ring 16 Mbit/s		Klasa D	Klasa D	
ATM-155 Category 5	Klasa D			Klasa D
CSMA/CD 100BASE-TX	Klasa D	Klasa D		
Token Ring 100 Mbit/s		Klasa D	Klasa D	
CSMA/CD 1000BASE-T	Klasa D	Klasa D	Klasa D	Klasa D
ATM-1200 Category 6	Klasa E	Klasa E	Klasa E	Klasa E
CSMA/CD 10GBASE-T	Klasa E _A	Klasa E _A	Klasa E _A	Klasa E _A
CSMA/CD 1000BASE TX2/4	Klasa F	Klasa F	Klasa F	Klasa F
FC-100TP ⁴				
CSMA/CD 1000BASE TX2/4				
FC-100TP ⁵	Klasa F	Klasa F		

¹ - Zależy od dostawcy
² - Opcjonalne źródła zasilania
³ - Opcja ciągłości ekranu kabla
⁴ - interfejs typu 1
⁵ - interfejs typu 2

Warunki efektywnego ekranowania

- Wszystkie elementy systemu muszą być ekranowane (zalecany wybór jednego producenta – niska impedancja przejścia)
- Połączenie ekranów kabli w panelach i gniazdach musi gwarantować ciągłość i skuteczność ekranu
- Ekran powinien być ciągły na całym kanale transmisyjnym, tak że transmisja odbywa się w klatce Faraday'a
- Wszystkie ekrany kabli powinny być zamontowane indywidualnie na odpowiednim elemencie panela krosowego w szafie
- Każda szafa dystrybucyjna powinna być indywidualnie podłączona do wspólnej szyny uziemiającej
- Połączenie do ziemi powinno być wykonane w sposób trwały i gwarantujący ciągłość
- Normy EN 50310 oraz En 50174-2 rekomendują stosowanie układu zasilania TN-S ze względu na doskonałe parametry EMC.
- Zaleca się, aby szyna uziemień szaf dystrybucyjnych miała ten sam punkt uziemienia co sieć elektryczna budynku
- Wszystkie punkty uziemień różnych instalacji w budynku powinny być połączone razem
- W przypadku wspólnych tras kabli elektrycznych oraz teleinformatycznych powinno stosować się separację powyższych kabli od siebie, według normy EN 50173-2 pkt.6.3

	bez przegrody	przegroda alumiiniowa	przegroda stalowa
Oba kable nieekranowane	200mm	100mm	50mm
Kabel zasilający nieekranowany Kabel skrętkowy ekranowany	50mm	20mm	5mm
Kabel zasilający ekranowany Kabel skrętkowy nieekranowany	30mm	10mm	2mm
Oba kable ekranowane	0mm	0mm	0mm

Wydajność okablowania światłowodowego

Obowiązujące normy określają następujące klasy okablowania światłowodowego:

- Kanał klasy OF-300 przeznaczone są dla aplikacji pracujących na dystansie min. 300 m
- Kanały klasy OF-500 przeznaczone są dla aplikacji pracujących na dystansie min. 500 m
- Kanały klasy OF-2000 przeznaczone są dla aplikacji pracujących na dystansie min. 2000 m.

Tłumienie kanałów światłowodowych

Klasa	Tłumienie kanału dB			
	Wielomodowy		Jednomodowy	
	850 nm	1 300 nm	1 310 nm	1 550 nm
OF-300	2,55	1,95	1,8	1,8
OF-500	3,25	2,25	2	2
OF-2000	8,5	4,5	3,5	3,5

Wybór komponentów

Wymagane długości kanałów, stosowane aplikacje oraz przewidywana długość życia instalacji determinują wybór komponentów światłowodowych. Wymagania wydajności światłowodowych kanałów transmisyjnych opierają się na użyciu jednej długości fali świetlnej w każdym specyfikowanym oknie transmisyjnym. W ramach okablowania strukturalnego brak specjalnych wymagań odnośnie multipleksowania długością fali świetlnej. Można je odnaleźć w normach aplikacji.

Charakterystyki optyczne światłowodowego osprzętu połączeniowego

Parametr	Wymaganie	
Maksymalne tłumienie	złącza	0,55 dB dla 95% połączeń 0,75 dB dla 100% połączeń
	spojenia	0,3 dB
Minimalne straty odbicowe	złącza	20 dB
	spojenia	35 dB

Wymagania dotyczące kabli wielomodowych MM

		Minimalna modalna szerokość pasma włókien wielomodowych MHz x km		
		Szerokość pasma dla źródła diodowego („overfilled“)		Szerokość pasma dla źródła laserowego
Długość fali		850 nm	1300 nm	850 nm
Kategoria włókna	Średnica rdzenia µm			
OM1	50 lub 62,5	200	500	-
OM2	50 lub 62,5	500	500	-
OM3 ¹	50	1 500	500	2 000

UWAGA – Szerokość pasma dla źródła laserowego jest zapewniona dzięki użyciu techniki DMD (differential mode delay) jak to specyfikuje IEC 60793-1-49. Włókna światłowodowe, które spełniają tylko wymagania minimalnej szerokości pasma dla źródła diodowego („overfilled“) mogą nie przenosić niektórych aplikacji.

¹ - Włókno OM3 może zostać zrealizowane tylko w oparciu o włókno 50/125

Wymagania dotyczące kabli jednomodowych SM (kategoria OS2 i OS1)

Długość fali nm	Maksymalne tłumienie dB/km	
	OS2	OS1
1310	0,4	1,0
1383	0,4	-
1550	0,4	1,0

